

Fylkesmannen i
NORDLAND

Meld. St. 11 (2016-2017)

Endring og utvikling - en fremtidsrettet
jordbruksproduksjon

Status: behandles i næringskomiteen, frist innstilling: 7/3-17

- virker til Nordlands beste

Landbrukspolitikken målstruktur og rammevilkår med en verden i endring

- Matsikkerhet
 - Landbruk over hele landet
 - Økt verdiskaping
 - Bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser
-
- Globale utfordringer
 - Utfordringer og muligheter for norsk jordbrukspolitikk
 - Handelspolitiske rammevilkår -rammevilkår påvirkes av internasjonale avtaler og utviklingen i internasjonal handel

Her signerer president Donald Trump ordren som skal trekke USA fra frihandelsavtalen TPP. Foto: Kevin Lamarque/Reuters/NTB scanpix

Nyheter Handel

Trump trekker handelsavtale

President Donald Trump har signert en ordre om at USA skal trekke seg fra frihandelsavtalen TPP mellom USA og Stillehavsregionen. Det gir spill mot åpent mål for Kina, ifølge ekspert.

Kari Vartdal Riise, Kenneth Lund og NTB

Publisert: 23.01.2017 – 14:47 Oppdatert: 23.01.2017 – 18:56

En forbrukerdrevet verdikjede med mangfold i primærleddet

Forbrukerpreferanser i endring

- Opplyste forbrukere
- Dagligvaremarkedet
 - Kjeder
 - Netthandel
- Utvikling i verdikjeden
- Næringsmiddel-industrien
 - Hjemmemarkedsbasert
 - Økt konkurranse

Produksjonen foregår over hele landet

- 3 % av landets areal er jordbruksareal, av dette er 1/3 korn, resten grasbasert produksjon. Utmarksbeite fremheves som en stor ressurs.
- Viktigste produksjonene varierer mellom fylkene etter ressursgrunnlag og geografisk differensiering
- Lokalmat og tjenester basert på gårdens ressurser bidrar til større mangfold

Forbrukertrender:

- Sunt og naturlig l'ar ogsa.
Megatrenden med naturlig og sunn mat fortsetter. Råvarer med premium kvalitet, helst fra en nærliggende gård eller slakteri, er noe kunden verdsetter. Produksjonen skal være bærekraftig gjennom verdikjeden, med så få tilsetningsstoffer som mulig. Mat skal tilberedes naturlig, uten bruk av mikrobølger. "Avansert" mat og drikke av høykvalitets råvarer skal ikke lenger være for matsnobber og "løkka-hipstere"; grupper som tradisjonelt ønsker å assosieres med - og skape seg en identitet gjennom konsumvarer. Den masseproduserte maten (fast food) er definitivt ikke hva som vil prege mattrendene i årene som kommer, til tross for at det nok vil konsumeres mye Grandiosa og fiskepinner også i framtiden. Samtidig er forbruker fortsatt opptatt av pris og enkelhet og ønsker smarte måltidsløsninger til en rimelig penge.

Vi vil ha sunn mat, smarte måltidsløsninger og litt til?

1. Naturnære nytelser
2. Profte prestasjoner
3. Presist personlig
4. Trendy tradisjoner
5. Etik, takk
6. Sanne sanser

Jordbruksnæringen i endring og utvikling

- næring i konstant forandring og effektivisering
- grønne skiftet: biomasse til tradisjonelle og nye produkter
- ny teknologi bidrar til effektivisering
- fortsatt fokus på utvikling av godt plante- og dyremateriale

Avtalesystemet og inntekt

- Opprettholde avtalesystemet og legge vekt på forutsigbarhet og reformer som kan gi økt lønnsomhet
- Videreføre inntektsmålet for jordbruket
- Måle inntektsutvikling i forhandlingssammenheng på nivå før skatt
- I større grad enn i dag avveie inntektsmålet mot andre målsettinger

Økt produksjon på norske ressurser

- Legge til rette for økt effektivitet og for at jordbrukets produksjon av mat kan øke der det er markedsmuligheter for det
- Sikre grunnlaget for den geografiske produksjonsfordelingen
- Legge til rette for økt bruk av norske fôrressurser, herunder utmarksbeite

Forenkling

- Avtalepartene i jordbruksoppgjøret skal vurdere og foreslå forenklinger ved hvert jordbruksoppgjør
- Samle geografisk differensiering på færre ordninger
- Strukturdifferensierte ordninger mindre målrettet med utviklingen
- Vurdere forenklete modeller for beitetilskudd i jordbruksoppgjøret
- Utnytte beiteressursene i utmarka

Forenkling

- Avvikle tilskudd til avløsning ved ferie og fritid
- Beholde tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel

Vil en avvikling av avløsertilskudd og overføring av tilskuddsmidlene til husdyrtilskuddet føre til manglende fritid, mindre bruk av avløserlag eller gi mer fleksible løsninger?

Landbruksminister i saueflokk: Ville Jon Georg Dale ha jobbet i fjøset nonstop uten fri? Foto: Ketil Blom Haugstuen.

Valgfriheten regjeringen vil innføre, passer Paul-Arne Gaupen godt. – For oss er det positivt å kunne avløse hverandre, slik vi gjorde for 2015, sier Gaupen. Foto: Privat)

Frihet helt på jorden, og i fjøset

EVA NORDLUND

eva.nordlund@nationen.no |

PUBLISERT: 15.12.16 00:01 | OPPDATERT: 15.12.16 12:26

Mener avløserendringen ikke er dramatisk

valgfriheten passer Paul-Arne Gaupen godt.

- virker til Nordlands beste

Forenkling

- Avvikle ordningen med tidligpensjon for nye tilskuddsmottakere og vri støtten til rekrutteringstiltak

Begrunnelse:

- redusert oppslutning
- svekket måloppnåelse
- er mindre relevant - endringer i Folketrygden
- mange blir stengt ute av inntektsvilkårene.

Det foreslås at ordningen avvikles for nye tilskuddsmottakere. De som allerede er inne i ordningen skal fortsatt motta avtalt ytelse.

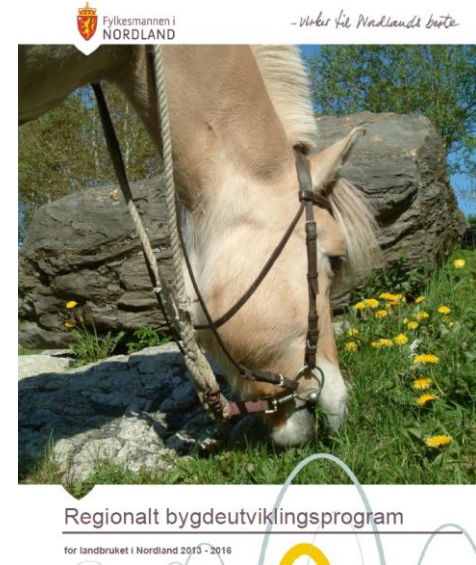
Frigjorte midler forutsettes overført til tiltak over jordbruksavtalen som er rettet mot rekruttering.

En slik endring av ressursbruken vil være mer målrettet og gi en sterkere stimulans til generasjonsskifter og rekruttering til næringen.

Fylke	2011	2017	endring	
Aust-Agder	10	4	-6,00	
Finnmark	2	4	2,00	
Vest-Agder	3	8	5,00	
Telemark	17	9	-8,00	
Troms	9	11	2,00	
Akershus	46	13	-33,00	
Østfold	33	25	-8,00	
Vestfold	41	31	-10,00	
Buskerud	47	32	-15,00	
Nordland	28	33	5,00	9 nye fikk innvilget i 2016
Sogn og Fjordane	60	36	-24,00	
Møre og Romsdal	76	38	-38,00	
Hordaland	47	44	-3,00	
Hedmark	75	58	-17,00	
Sør-Trøndelag	81	68	-13,00	
Nord-Trøndelag	130	94	-36,00	
Rogaland	161	115	-46,00	
Oppland	129	132	3,00	
SUM	995	755	-240,00	

Forenkling

- Det regionale partnerskapet skal ikke lenger skal ha mulighet til å utforme regelverk og detaljerte føringer for bruken av de bedriftsrettede midlene
- Endringen vil ikke få følger for den overordnede strategiske rollen partnerskapet har på landbruksområdet.

Markedsbalansering

- Opprettholde markedsbalansering for kumelk med TINE som markedsregulator
- Be Omsetningsrådet vurdere å gjøre endringer i regelverket som forenkler ordningen og reduserer risikoen for konkurransevriddinger i melkesektoren
- Gjennomføre en geografisk- og tidsavgrenset oppkjøpsordning av geitemelkkvoter
- Avvikle markedsbalanseringen for geitemelk
- Redusere antallet produksjonsregioner for kumelk til 10, med en innretning som sikrer fortsatt god geografisk fordeling og utviklingsmuligheter for produsentene
- Evaluere og foreslå endringer i de konkurransefremmende tiltakene i prisutjevningsordningen for melk, med sikte på å gjennomføre eventuelle endringer fra 1. januar 2018
- Opprettholde markedsbalansering i kjøttsektoren med Nortura som markedsregulator
- Innføre en avgrenset mottaksplicht for Nortura fra uavhengige mottakere av slakt (dobbel mottaksplicht)
- Avvikle målprisen og innføre volummodell for markedsbalansering av svinekjøtt
- Be Omsetningsrådet vurdere å gjøre endringer i regelverket som forenkler ordningen og reduserer risikoen for konkurransevriddinger i kjøttsektoren
- Avvikle samvirkebasert markedsbalansering i eggsektoren
- Fortsatt finansiere sentrale virkemidler i eggsektoren gjennom omsetningsavgiften
- Gi Landbruksdirektoratet ansvaret for administrering av nødvendige tiltak i eggsektoren
- Avvikle markedsbalanseringen i kornsektoren
- Fortsatt finansiere sentrale virkemidler i kornsektoren gjennom omsetningsavgiften
- Gi Landbruksdirektoratet ansvaret for administrering av nødvendige tiltak i kornsektoren
- Avvikle markedsbalanseringen for eple
- Avvikle markedsbalanseringen for matpotet
- Videreføre finansiering av faglige tiltak over omsetningsavgiften
- Fortsatt finansiere opplysningskontoret for frukt og grønt over jordbruksavtalen
- At finansieringen av opplysningskontorene over omsetningsavgiften skal opphøre

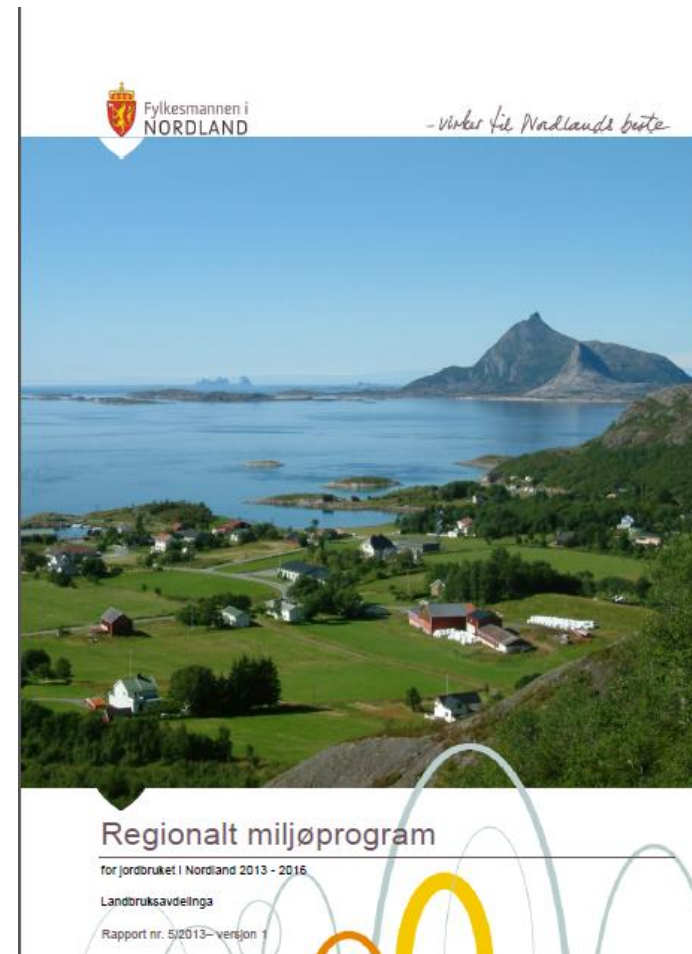
Rekruttering, utdanning og kompetanse

- Utredningen om innhold og format for en nasjonal modell for voksen-agronomutdanning; Når den er ferdig ønsker regjeringen å vurdere innføring av en slik modell.
- Ikke innføre et pålagt myndighetsbestemt krav til kompetanse for næringsutøverne i landbruket
- Investeringsvirkemidlene over jordbruksavtalen er et målrettet virkemiddel for rekruttering

Miljø

- Videreføre miljøprogramsatsingen
- Innlemme klima som hovedtema ved revidering av miljøprogrammet
- Innføre felles nasjonal RMP forskrift
- Arbeide for å oppnå miljømålene i henhold til de godkjente vannforvaltningsplanene

Klima

- Klimahensyn i jordbrukspolitikken
 - Tillegges større vekt i jordbruksoppgjørene
 - Utvikle plan med konkrete tiltak og virkemidler for å redusere klimautslipp
 - System for klimarådgivning på gårdsnivå
 - Klimatiltak på gårdsnivå som en del av KSL
 - Klimatiltak skal ikke innebære økte subsidier til jordbruket
 - Bransjeavtale med matvarebransjen om reduksjon i matsvinn
- Prioritere forskning og utredning som kan bidra til økt kunnskap om
 - jordbrukets muligheter til å redusere utslipp
 - potensial til lagring av karbon i jord
 - hvordan jordbruket kan tilpasse seg et klima i endring
 - klimaeffektene knyttet til dyrking av myr- og torvjord
 - metoder, effekter og kostnader knyttet til å restaurere myr og våtmark

BØNDER I NORD-NORGE ER TILPASNINGSDYKTIGE OG VÆRHARDE, MEN KAN HAVNE I EN SKVIS MELLOM KLIMAENDRINGER OG KLIMAPOLITIKK. FOTO: EILIF URSIN REED.

Bønder i skvis mellom politikk og klima

KLIMA - Et magasin om klimaforskning fra CICERO

AV: EILIF URSIN REED

Publisert 26.06.2015

Blokking av kanal på Smøla. (Foto: Simon Welton)

Restaurering av myr kan gi klimagevinst

Dyrket myr er en stor kilde for utslipp av drivhusgasser. Men det hjelper å restaurere myr som tidligere har vært dyrket tilbake til den opprinnelige myrvegetasjonen.

Siri Elise Dybdal
Irlandsjournalist

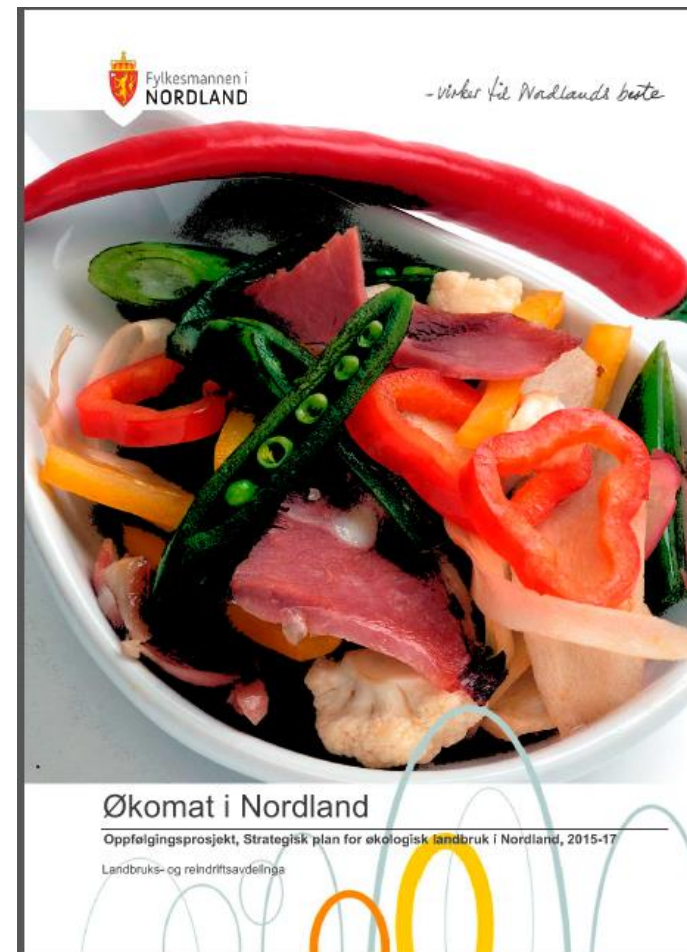
NIBIO

1.8.2016 04:00

Økologisk produksjon og forbruk

- Utviklingen av den økologiske produksjonen skal være etterspørselsdrevet og det vil ikke lenger vil være et tallfestet mål for økologisk produksjon og forbruk
- Det skal utarbeides en strategi for økologisk jordbruk i samarbeid med relevante aktører

Forvaltningssystemet: produksjons- og avløsertilskudd

- Riksrevisjonen har ved flere anledninger omtalt svakheter ved tilskuddsforvaltningen i kommunen
 - Nærhet
 - Ulike roller: veiledning og kontroll
 - Kompetanse- og ressursmangel
- Vurdere endringer i forvaltningen av produksjons- og avløsertilskudd, med sikte på å finne en modell som sikrer forsvarlig forvaltning av offentlige midler
 - Kommunene fortsetter som forvaltningsmyndighet
 - Flytte forvaltningsansvaret til fylkesmannen
 - Flytte forvaltningsansvaret til fire/fem regionkontorer hos fylkesmannen

Meld. St. 6 Verdier i vekst - Skogmeldingen

**Styrker verdiskapinga i skog- og
trenæringa gjennom å prioritere:**

- Konkurranseskraft
- Bærekraft
- Miljøhensyn
- Klimabidrag
- Forenkling, effektive verdikjeder og samhandling
- Innenlands foredling
- Bruk av råstoff fra skogen
- Forskning, innovasjon og utvikling

Viktige tiltak i meldingen

- Videreutvikle skogsvegnettet
- Egen ordning for å utbedre flaskehalsen i offentlig vegnett og vurdere videre tilretteleggingen av jernbanetransport (NTP 2018-2029)
- Stimulere til videre utbygging av tømmerkaier
- Endre vedtektene i Investinor
- Tilrettelegge gjennom god generell næringspolitikk: skatt og forskningssatsing
- Stimulere til utvikling av mer rasjonell eiendomsstruktur
- Stimulere til utvikling og ivaretagelse av skogressursene
- Følge opp skogtiltakene i klimaforliket og stimulere til fornybar bioenergi som erstatning for fossile utslipp
- Videreføre samhandling om styrkede miljøhensyn i et bærekraftig skogbruk
- Stimulere til økt bruk av tre der det offentlige går foran som forbilde
- Øke omsetningskravet til biodrivstoff og videreføre Bioenergiprogrammet
- Legge til rette for FoU, teknologi- og produktutvikling
- Bidra til rekrutterings- og kompetansetiltak for skogbruket og videreutvikle skogbrukets kursinstitutt
- Arbeide for å fremme bærekraftig skogforvaltning internasjonalt og arbeide for at kriterier for bærekraftig skogforvaltning skal ligge til grunn ved vurderinger av bærekraft, uavhengig av sluttprodukt

Behandling av meldingen 19/1-17

I

Stortinget ber regjeringen sørge for at relevant offentlig geografisk miljø- og ressursinformasjon gjøres tilgjengelig og oppdateres, og rapportere tilbake om dette arbeidet i statsbudsjettet for 2018. Stortinget ber videre regjeringen legge til rette for at Skogportalen i NIBIO gir oppdatert og relevant miljøinformasjon til skogbruket.

II

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en prøveordning med kjøretøy med totalvekt opp til 74 tonn.

III

Stortinget ber regjeringen utarbeide en strategi som stimulerer etterspørselen etter grønne trebaserte produkter, og komme tilbake med denne i løpet av 2017.

IV

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2018 legge frem et forslag til en skattekredittordning for skogeiere som investerer i skogsindustri.

V

Stortinget ber regjeringen sørge for at tre som byggemateriale i større grad blir brukt ved offentlige innkjøp.

VI

Stortinget ber regjeringen om å utarbeide en strategi for en helhetlig og styrket satsning på forskning, utvikling og innovasjon i skog- og trenæringen.

VII

Stortinget ber regjeringen arbeide for tilstrekkelige beredskapsplaner i skogbruket, i samarbeid med relevante organisasjoner og skogeiere.

VIII

Meld. St. 6 (2016–2017) – om Verdier i vekst Konkurransedyktig skog- og trenæring – vedlegges protokollen.

Innst. 162 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Meld. St. 6 (2016–2017)

Takk for meg!

Verdiskaping av ulike produksjoner i Nordland

- Total verdiskaping: 820 mill. i 2015
- Melkeproduksjon 460 mill. 1214 årsverk. Verdiskaping og sysselsatte går ned
- Sau 215 mill. 1000 årsverk. Verdiskaping og sysselsatte går opp
- Ammeku 66 mill. 281 årsverk. Verdiskaping og sysselsatte går opp.
- Geit 17 mill. 53 årsverk. Verdiskaping og sysselsatte går ned.
- Svin 47 mill. 47 årsverk. Verdiskaping svakt økende og sysselsatte går ned

Produksjonsomfang og direkte virkninger

- Nesten 19 000 registrerte landbrukseiendommer
- 9,8 % av befolkningen bosatt på landbrukseiendom
- Drift på stadig færre landbrukseiendommer
- Verdiskaping økende 818 mill. i 2015
- Utvikling i verdiskaping negativ i 20 av 44 kommuner
- Kun 39 % av gårdbrukere har gården som viktigste inntektskilde
- 2615 sysselsatte i jordbruket i Nordland i 2014
- Kvinneandel på 26 % i jordbruket
- Bøndene i fylket betalte rundt 100 millioner i samlet skatt i 2014

Nordland: Rovviltsoner gir hindringer for økt utmarksbeite for småfe

Tydelig soneforvaltning og FKT-midler

Nemndene skal arbeide for en mer tydelig soneinndeling

Budsjettet side 81-82:

*"For å medverke til ei tydelegare soneforvaltning skal midlar til førebyggjande og konfliktdempande tiltak ... normalt prioriterast slik at det blir fokusert på besetningar som ikkje medverker til **auka tal på beitedyr** i rovviltprioriterte område. På same måte skal **nyetablert beitebruk** med sau i rovviltprioriterte område prioriterast lågt."*

